

KOSTEN IZENAK

Exonomastika Batzordearen gomendioa

Espainia, Frantzia eta beste estatu batzuetan, hainbat izen erabiltzen dira kosta-tarteak izendatzeko, hala nola *Costa del Sol* edo *Côte de Lumière*. Euskaraz izen horiek nola esan eta idatzi behar diren galdetu zaio Euskaltzaindiari. Galdera horri erantzuteko prestatu du Exonomastika Batzordeak gomendio hau.

* * *

1. Kosten izenak, gehien-gehienetan, irizpide turistikoaren arabera hautatutako edo asmatutako izenak dira; nolabait esateko, ez dira benetako toponimoak: ez dira ohiko mapa eta atlasetan agertzen, ez dira benetako unitate geografikoak eta ez dira tokian tokiko ondare toponimikoaren osagai. Gehienak XX. mendearen bigarren erdian asmatutako izenak dira. Erabilera mugatuko toponimoak dira, turismo arlora murriztua, eta, asmatutako sasitoponimoak direnez, edozein izendapen da zilegi. Adibidez, Galiziako kostak izendatzeko, *Costa do Marisco* izendapena, edo *Côte d'Amour* izendapena Loire-Atlantique departamenduko kosta izendatzeko. Badira, nolana ere, turismoa ez den beste jatorriren bat duten kosta-izenak ere, hala nola Galiziako *Costa da Morte*. Egia da, nolana ere, izendapen horietako batzuk aski ezagunak direla.

2. Izendapen batzuk errepikatu egiten dira, hizkuntza desberdinetan baina. Adibidez:

Côte d'Argent Frantziako kosta baten izena da, *Costa da Prata* Portugalgo kosta baten izena da, eta *Costa d'Argento* Italiako kosta bat da. Orobat, *Côte de Lumière* Frantziako kosta bat da, eta *Costa de la Luz* Espainiako kosta bat da. Halaber, *Côte basque* erabiltzen da frantsesez Lapurdiko kosta adierazteko, eta *Costa vasca* gaztelaniaz Bizkai-Gipuzkoetako kosta adierazteko.

3. Kosta-izen gehienak erraz itzul daitezke hizkuntza batetik bestera, baina itzultzea ez da ohikoa. Hala ere, nabari da halako joera bat hizkuntza-lurralde baten inguruko kosta-izenak itzultzeko. Adibidez, nederlandera, *De Opaalkust* itzultzen dute Frantziako *Côte d'Ópale*, ondoan baitute.

Hizkuntza-distantzia txikia denean, handiagoa da itzultzeko joera. Adibidez, gaztelaniaz, normala da Britainiako *Costa de granito rosa* (*Côte de granit rose*) edo Akitaniako *Costa de plata* (*Côte d'argent*) esatea eta irakurtzea, frantsesetik gaztelaniara itzultzea alegia. Hala ere, ingelesez edo alemanez, adibidez, nekezago itzultzen dira Frantziako eta Espainiako kosten izenak.

4. Euskaraz nola jokatu?

Euskaraz, *Bolikosta* estatu-izena (*Côte d'Ivoire* / *Costa de Marfil*) itzulita dago, baina, estatua den aldetik, normala da euskaratu izana. Kosten izenak, berriz, ez dira maila bereko toponimoak. Hau da, beraz, irizpide nagusia: kosten izenak ez euskaratzea eta jatorrizko hizkuntzan ematea. Adibidez:

Costa del Sol-era joango gara.

Costa Bravan bizi da

Côte d'Argent-en euria ari du.

Izendapenaren atal generikoa ere ez da euskaratzekoa. Honelakoak, beraz, ez dira gomendatzekoak:

– *Sol kostara joango gara.*

– *Brava kostan bizi da.*

– *Argent kostan euria ari du.*

Eta osorik euskaratuta ere ez:

– *Eguzki(-)kostara joango gara.*

– *Kosta Arroksuan bizi da.*

– *Zilar(-)kostan euria ari du.*

Kostaren lurraldean hizkuntza ofizial bat baino gehiago dagoenean, toki-ko berezko hizkuntza erabiltzea komeni da (Katalunian, Valentzian, Galizian). Hala, *Costa Dorada* izendapena gaztelaniazkoa da, baina katalanez *Costa Daurada* forma erabiltzen da, edo gaztelaniazko *Costa del Azahar* delakoa *Costa de la Tarongina* / *Costa dels Tarongers* da katalanez.

Frantziakoetan, berriz, hizkuntza ofizialak ez badira ere, tokian tokikoak erabil daitezke bigarren aukera moduan: *Côte de Jade* (frantsesez) / *Aod ar Vein Jed* (bretoieraz); *Côte de Granit Rose* (frantsesez) / *Aod ar Vein Ruz* (bretoieraz).

Nolanahi ere, ez itzultzeko joera izendapenean benetako toponimorik ez dutenetara mugatu behar da. Kostaren izendapenean benetako toponimoren bat dagoenean edo toponimo batetik eratorritako adjektiboren bat dagoenean, gainerako toponimoetan bezala jokatu behar da. Adibidez:

erdaraz	euskaraz
<i>Costa cantábrica</i>	<i>Kantabriako kosta</i>
<i>Costa del Maresme</i>	<i>Maresmeko kosta</i>
<i>Costa del Garraf</i>	<i>Garrafeko kosta</i>
<i>Costa de Valencia</i>	<i>Valentziako kosta</i>
<i>Costa de Almería</i>	<i>Almeriako kosta</i>

Costa Vasca / *Côte basque* izendapenak ere ez dira euskaratzekoak, jakina. Euskal Herri osoko kosta aipatzeko, aski da *Euskal Herriko kosta* edo *euskal kosta*, besterik gabe. Gaztelaniaz *Costa Vasca* esaten zaiona *Bizkai-Gipuzkoetako kosta* da; eta frantsesez *Côte basque* esaten zaiona *Lapurdiko kosta* da.

Salbuespenak: antzintasunagatik eta garrantziagatik, salbuespena egin daiteke Frantziako *Côte d'Azur* delakoarekin. Hizkuntza askotan exonimoa baita. Adibidez:

gaztelaniaz, *Costa Azul*

italieraz, *Costa Azzurra*

katalanez, *Costa Blava*

alemanez, *Azurblaue Küste*

errumanieraz, *Coasta de Azur*

polonieraz, *Lazurowe Wybrzeże*

Horregatik, onargarria da euskaratzea eta *Kosta Urdina* izendatzea (baita *Frantziako Riviera* izendatzea ere); behin baino gehiagotan, hala erabili da gaur egungo euskal testuetan. Nolanahi ere, kontuan izan behar da Frantziako eskualdearen izena *Provence-Alpes-Côte-d'Azur* dela, hau da, eskualdearen izena ezin da aldatu eta **Provence-Alpes-Kosta Urdina* egin.

Costa da Morte, orobat, turismo-sustapenarekin zerikusirik ez duen izena da, eta onargarria da euskaratzea *-Heriotzaren kosta-*, beste hizkuntzetan ere egin ohi den moduan (gaztelania: *costa de la Muerte*; katalana; *costa de la Mort*; frantsesa: *côte de la Mort*; alemana: *Todesküste*; italiara: *Costa della Morte*,...).

5. Zerrenda

Zerrenda honetan Espainia eta Frantzia estatuetako kosta-izen nagusiak ageri dira. Euskaratzekoak ez direnean, euskarazko esanahia ageri da parentesi artean.

Erdaraz (non)	Euskaraz (esanahia)
Costa Cálida (Murztzia)	Costa Cálida (Kosta Epela)
Costa Blanca (Alacant)	Costa Blanca (Kosta Zuria)
Costa Brava (Girona)	Costa Brava (Kosta Arrokatua)
Costa Daurada / Costa Dorada (Tarragona)	Costa Daurada / Costa Dorada (Urre Kosta)
Costa del Garraf (Tarragona)	Garrafeko kosta
Costa Tropical / costa granadina (Granada)	Costa Tropical (Kosta Tropikala / Granadako kosta)
Costa del Sol (Málaga)	Costa del Sol (Eguzkiaren kosta)
Costa de la Luz (Huelva eta Cádiz)	Costa de la Luz (Argiaren kosta)
Costa de la Tarongina / Costa del Azahar (Castelló)	Costa de la Tarongina / Costa del Azahar (Laranja-loreen kosta)
Costa da Morte (Coruña)	Heriotzaren kosta / Costa da Morte
Côte d'Amour (Loire-Atlantique)	Côte d'Amour (Maitasunaren kosta)
Côte d'Argent (Landak)	Côte d'Argent (Zilar Kosta) / Akitaniako kosta
Côte d'Azur (Itsas Alpeak)	Kosta Urdina / Côte d'Azur
Côte d'Émeraude (Bretainia)	Côte d'Émeraude (Esmeralda Kosta)
Côte Fleurie (Normandia)	Côte Fleurie (Lore Kosta)
Côte de granit rose (Manche)	Côte de granit rose (Granito Arrosa Kosta)
Côte de Jade / <i>Aod ar Vein Jed</i> (Loire-Atlantique)	Côte de Jade / Aod ar Vein Jed (Jade Kosta)

Erdaraz (non)	Euskaraz (esanahia)
Côte de Lumière (Vendée)	Côte de Lumière (Argiaren kosta)
Côte de Nacre (Normandia)	Côte de Nacre (Nakar Kosta)
Côte d'Opale (Pas-de-Calais)	Côte d'Opale (Opalo Kosta)
Côte Vermeille (Ekialdeko Pirinioak)	Côte Vermeille (Kosta Gorria)

Exonomastika Batzordea
(Bilbon, 2007ko irailaren 25ean)